T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/435
KARAR NO : 2024/364
KARAR TR : 07/10/2024

ÖZET: 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun mükerrer 79. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : T. P. R. A.Ş.
Vekili : Av. M. S.
Davalı : Bahşılı Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. B. Ş.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Kırıkkale ili, Bahşılı Belediye Başkanlığının 16/04/2024 tarih ve 10 sayılı Encümen Kararı ile, Bahşılı ilçesi içerisinde geçen T. P. R. A. Ş. Kırıkkale Rafinerisine ait demir yolu hattı boyunca, davacı tarafından izinsiz kazı yapıldığından bahisle, davacı adına 626.893,50 TL para cezası verilmiştir.

2. Davalı Belediye Başkanlığının cevabi yazısında, dava konusu cezanın, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun mükerrer 79. maddesi uyarınca verildiği belirtilmiştir.

3. Davacı vekili, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

4. **Kırıkkale Sulh Ceza Hâkimliği 10/06/2024 tarih ve D.İş No. 2024/3008 sayılı kararı**ile, idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle, başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş, karara itiraz edilmesi üzerine, Ankara 5. Sulh Ceza Hâkimliği 13/06/2024 tarih ve D.İş No: 2024/8311 sayılı kararı ile itirazın reddine kesin olarak karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Mahkeme kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Muteriz şirket hakkında, Bahşili Belediyesi Encümeni'nin 16/04/2024 tarih ve 10 sayılı kararı ile "ilçe hudutları içerisinden geçen T. P. R. A. Ş. Kırıkkale Rafinerisine ait demir yolu hattı boyunca 16.177,90 m2 izinsiz kazı yapıldığı gerekçesiyle "626.893,50 TL idari yaptırım düzenlenmesine karar verildiği, söz konusu encümen kararına istinaden 24/04/2024 tarih ve E-38308532-115.99-5331 sayılı idari yaptırım karar tutanağının düzenlendiği, 16/04/2024 tarih ve 10 sayılı Encümen kararında ve 24/04/2024 tarih ve E-38308532-115.99-5331 sayılı idari yaptırım karar tutanağında belirtilmemekle birlikte söz konusu idari yaptırım kararının yasal dayanağının 2464 Sayılı Kanunun Mükerrer 79. maddesi olduğu, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin müstekar kararlarında da belirtildiği gibi 2464 Sayılı Kanunun Mükerrer 79.maddesi kapsamında düzenlenen idari yaptırım kararlarına karşı yapılacak başvuru ve itirazları inceleme mercinin adli yargı birimleri olduğu, ancak 24/04/2024 tarih ve E-38308532-115.99-5331 sayılı idari yaptırım kararı ile muteriz hakkında aynı zamanda 3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 42. Maddesi gereğince de 3 ayrı idari para cezası düzenlendiği, 3194 Sayılı İmar Kanunu'nun 42. Maddesine dayalı olarak düzenlenen idari yaptırım kararlarından kaynaklı uyuşmazlıklarda İdari Yargı Mercilerinin görevli olduğu, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/8.

maddesinde yer alan, "İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülür." şeklindeki düzenleme karşısında söz konusu idari yaptırım kararına itirazın İdare Mahkemesi tarafından değerlendirilmesi gerektiği anlaşılmakla aşağıdaki şekilde karar verilmiştir.

KARAR : Yukarıda açıklanan nedenlerle:

1-İtiraz eden T. P. R. A. Ş. vekili Av. M. S.'nun itirazının Sulh Ceza Hakimliğinde incelenebilecek kararlardan olmadığı, İdari Yargı Mahkemeleri görevli olduğundan itiraz eden tarafından yapılan başvurunun GÖREV YÖNÜNDEN REDDİNE..."

5. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

6. **Kırıkkale İdare Mahkemesi 23/08/2024 tarih ve E.2024/590 sayılı kararı** ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılıKanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesinden, idari yaptırımın; idari para cezası, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve diğer kanunlarda yer alan idari tedbirlerin olduğu, bu idari yaptırım kararlarına karşı özel kanunlarında aksine hüküm bulunmaması halinde sulh ceza mahkemeleri nezdinde başvuruda bulunulabileceği, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren karar(lar)ın da verilmiş olması halinde; bu işlemlerin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde dava açılabileceği anlaşılmaktadır.

Dava dosyasının incelenmesinden; 08/04/2024 tarihinde Bahşılı Belediyesi Kaçak Yapı ekiplerince yapılan kontrolde T. P. R. A. Ş. Kırıkkale Rafinerisine ait demir yolu hattı boyunca davacı şirket tarafından toplamda 16.177,90 m² kazı yapıldığı, ortalama kazı derinliğinin 1,55 metre olduğu ve 25.075,74 m³ izinsiz kazı yapıldığından bahisledavacı şirketin 626.893,50-TL idari para cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin 16/04/2024 tarihli ve 10 sayılı Bahşılı Belediye Başkanlığı Encümen kararının tesis edildiği, aynı konu ile ilgili olarak demir yolu hattı boyunca 12.285 m² ruhsatsız derivasyon kanalı inşaatı yapıldığından bahisle 3194 sayılı Kanun'un 42. maddesi uyarınca 20.218.412,00-TL idari para cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin 16/04/2024 tarihli ve 11 sayılı Bahşılı Belediye Başkanlığı Encümen kararının;Kırıkkale İli Bahşılı İlçesi, 1915 ada, 55 parsel sayılı taşınmaz üzerinde 900,00 m² ruhsatsız derivasyon kanalı inşaatı yapıldığından bahisle 3194 sayılı Kanun'un 42. maddesi uyarınca 1.415.855,21-TL idari para cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin Bahşılı Belediye Encümeni'nin 16/04/2024 tarih ve 12 sayılı kararının ve Kırıkkale İli Bahşılı İlçesi, 1531 ada 1 parsel sayılı taşınmaz üzerinde 2.425,90 m² ruhsatsız derivasyon kanalı inşaatı yapıldığından bahisle 3194 sayılı Kanun'un 42. maddesi uyarınca 3.816.233,41-TL idari para cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin 16/04/2024 tarihli ve 13 sayılı Bahşılı Belediye Başkanlığı Encümen kararının tesis edildiği, 24/04/2024 tarih ve 5331 sayılı Bahşılı Belediye Başkanlığı İmar ve Şehircilik Müdürlüğü yazısı ile söz konusu idari para cezalarının davacıya bildirildiği, aynı yazı ile 3194 sayılı Kanundan kaynaklanan idari para cezaları yönünden de davacı şirkete ruhsatsız yapıların yasal hale getirilmesi için 1 ay süre verildiği, anılan kararların davacı şirkete tebliği üzerine davacı şirket tarafından 25.075,74 m³ izinsiz kazı yapıldığından bahisle 626.893,50-TL idari para cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin 16/04/2024 tarihli ve 10 sayılı Bahşılı Belediye Başkanlığı Encümen kararının iptali istemiyle Kırıkkale Sulh Ceza Hakimliği'ninDeğişik No:2024/3008 sayılı dosyasında itiraz edildiği, ayrıca 3194 sayılı Kanun'dan kaynaklanan idari para cezalarını içeren 16/04/2024 tarihli ve 11,12 ve 13 sayılı idari para cezalarının iptali istemiyle de Mahkememizin 2024/371, 372 ve 374 sayılı esasına kayıtlı dava dosyalarının açıldığı, Kırıkkale Sulh Ceza Hakimliği nezdinde dava konusu edilen izinsiz kazı bedeline ilişkin 16/04/2024 tarihli ve 10 sayılı Bahşılı Belediye Başkanlığı Encümen kararına ilişkin olarak Kırıkkale Sulh Ceza Hakimliği'nin 10/06/2024 tarih ve DeğişikİŞ No:2024/3008 sayılı kararı ile başvurunun görev yönünden reddine karar verildiği, anılan karara yapılan itirazın Ankara 5. Sulh Ceza Hakimliği'nin 13/06/2024 tarih ve Değişik İş No:20248311 sayılı kararı ile reddedilmesi üzerine de Mahkememiz nezdindeki işbu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık konusu olayda; Kırıkkale Sulh Ceza Hakimliği'nce 10/06/2024 tarih ve DeğişikİŞ No:2024/3008 sayılı karar ile"24/04/2024 tarih ve 5331 sayılı idari yaptırım kararı ile davacı hakkında aynı zamanda 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42. maddesi gereğince de üç ayrı idari para cezası düzenlendiği, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42. Maddesine dayalı olarak düzenlenen idari yaptırım kararlarına karşı uyuşmazlıklarda İdari Yargı mercilerinin görevli olduğu, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesinde yer alan, "İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülür." şeklindeki düzenleme karşısındasöz konusu idari yaptırım kararına itirazın İdare Mahkemesi tarafından değerlendirilmesi gerektiği" şeklindeki gerekçe ile izinsiz kazı bedeline ilişkin 16/04/2024 tarihli ve 10 sayılı Bahşılı Belediye Başkanlığı Encümen kararına karşı yapılan itiraz başvurusunun görev yönünden reddine karar verilmiş ise de; Sulh Ceza Hakimliği nezdinde itiraza konu edilen kararın24/04/2024 tarih ve 5331 sayılı Bahşılı Belediye Başkanlığı İmar ve Şehircilik Müdürlüğü işlemi değil,16/04/2024 tarihli ve 10 sayılı Bahşılı Belediye Başkanlığı Encümen kararı olduğu, bu işlem

dahilinde davacı şirketle ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren bir kararın bulunmadığı, nitekim aynı konu ile ilgili olarak 3194 sayılı Kanundan kaynaklanan idari para cezalarına karşı Mahkememiz nezdinde ayrı ayrı iptal davası açıldığı, 16/04/2024 tarihli ve 10 sayılı Bahşılı Belediye Başkanlığı Encümen kararı dayanağının 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun mükerrer 79. maddesi hükmü olduğu, iş bu mevzuat hükümleri uyarınca verilen idari para cezalarına karşı açılan davaların görüm ve çözümüne ilişkin özel bir düzenlemenin bulunmadığı, anılan idari para cezasının Kabahatler Kanunu kapsamında idari yaptırım niteliğinde olduğu hususları göz önünde bulundurulduğunda, 16/04/2024 tarihli ve 10 sayılı Bahşılı Belediye Başkanlığı Encümen kararının iptali istemine ilişkinuyuşmazlığın görüm ve çözümünde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yukarıda açık metnine yer verilen hükümleri uyarınca adli yargının görevli olduğu sonucuna ulaşılmıştır..."

7. Kırıkkale İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için adli ve idari yargı dava dosya asılları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

8. 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun *"Altyapı kazı izni harcı"* başlıklı mükerrer 79. maddesi şöyledir:

"(Ek: 15/2/2018-7099/10 md.)

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde umumi hizmet alanlarında yapılacak kazı işlemleri için belediyece verilecek altyapı kazı izni, altyapı kazı izni harcına tabidir. Bu harcın mükellefi altyapı kazı izni talebinde bulunanlardır.

Altyapı kazı izni harcının matrahı, öncelikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yayımlanan birim fiyatlar olmak üzere Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı veya bunların ilgili birimlerince yayımlanan birim fiyatlarının, bu idarelerde kazı alanı türü itibarıyla birim fiyatının olmaması halinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca yayımlanan birim fiyatlarının, kazı alanıyla çarpılması sonucu bulunan ve alan tahrip tutarı olarak tanımlanan tutardır. Altyapı kazı izni harcı, alan tahrip tutarı üzerinden binde 2 oranında alınır. Cumhurbaşkanı belediye grupları itibarıyla bu oranı yarısına kadar indirmeye, on katına kadar artırmaya yetkilidir.

Bu madde kapsamında verilecek altyapı kazı izinleri için ilgili belediyeden altyapı kazı izni belgesi alınır. Altyapı kazı izni başvuruları on beş gün içerisinde sonuçlandırılır. Altyapı kazı alanı ile kazı sırasında diğer altyapı tesislerine zarar verilmesi halinde bu tesisler kazıyı yapan tarafından eski haline getirilir. Altyapı kazı alanı, alan tahrip tutarının peşin yatırılması veya alan tahrip tutarı kadar teminat verilmesi halinde belediyece de kapatılabilir. İzinsiz altyapı kazısı yapanlara veya altyapı kazı alanını usulüne uygun kapatmayanlara belediye encümenince alan tahrip tutarının beş katına kadar idari para cezası verilir. İdari para cezası, ilgilisine tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir. Bu yerlerin alan tahrip tutarı, varsa teminatı düşülerek ayrıca tahsil edilir."

9. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel Kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

10. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."

11. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrası şöyledir:

"(1)İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Seyfi HAN, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/10/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı

anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hakim Süleyman ARIDURU'nun davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, izinsiz kazı yapıldığından bahisle, Bahşılı Belediye Başkanlığının 16/04/2024 tarih ve 10 sayılı Encümen kararı ile tesis edilen para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

15. Olayda dava, 2464 sayılı Kanun'un 79. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılmış olup, 2464 sayılı Kanun'da davacının işlediği ileri sürülen kabahate ilişkin idari yaptırım düzenlenmiş ancak bu idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeninbulunmadığı anlaşılmıştır.

16. Adli yargı yerince her ne kadar "*24/04/2024 tarih ve 5331 sayılı idari yaptırım kararı ile davacı hakkında aynı zamanda 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42. maddesi gereğince de üç ayrı idari para cezası düzenlendiği, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42. maddesine dayalı olarak düzenlenen idari yaptırım kararlarına karşı uyuşmazlıklarda İdari Yargı mercilerinin görevli olduğu"* gerekçesiyle görevsizlik kararı verilmiş ise de; idare tarafından davacı hakkında tesis edilen işlemlerin incelenmesinden, dava konusu edilen idari para cezası ile iş bu davada dava konusu edilmeyen, ruhsatsız kanal inşaatı yapımından dolayı idarece tesis edilen cezalara dayanak oluşturan eylemlerin, işlemlerin ve bu eylemler karşılığında verilen cezaların yasal dayanaklarının farklı olduğu anlaşılmaktadır.

17. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre, Kabahatler Kanunu'nun idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

18. İncelenen uyuşmazlıkta, uygulanan idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2464 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Kırıkkale İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Kırıkkale Sulh Ceza Hâkimliğinin 10/06/2024 tarih ve D.İş No. 2024/3008 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Kırıkkale İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Kırıkkale Sulh Ceza Hâkimliğinin 10/06/2024 tarih ve D.İş No. 2024/3008 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

07/10/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Doğan	Eyüp	Seyfi
YAŞAR	AĞIRMAN	SARICALAR	HAN

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN